

מי הנערה הזאת? היחס לזר

1

"ותלך ותבוא ותלקט בשדה אחרי הקוצרים ויקר מקרה [במקרה היא מגיעה]
חלקת השדה לכעז אשר ממשפחת אלימלך:
...ויאמר בעז לנערו הנצב על-הקוצרים למי הנערה הזאת:
ויצן הנער הנצב על-הקוצרים ויאמר נערה מואביה היא השבה עם-נעמי משדי מואב: ותאמר אלקטה-
נא ואספתי כעמרים אחרי הקוצרים ותבוא ותעמוד מאז הבקר ועד-צתה זה שבתה הפית מעט [=היא
ישבה רק מעט כי היא לקטה מהבוקר]:
ויאמר בעז אל-רות הלוא שמעת בתי אל-תלכי ללקט בשדה אחר וגם לא תעבורי מזה וכה תדבקין
עם-נערתך..."
(רות ב, ג-ו)

שאלות

1 את דברי הנער הניצב על הקוצרים אפשר לקרוא כמחמאה לרות (על חריצותה) או כביקורת כלפיה (שמנצלת מתנות העניים). עיינו היטב בפסוקים ושערו מה הייתה כוונתו של הנער? מצאו בכתוב חיזוק לעמדתכם.

2 מדוע רות הופתעה מהזמנתו של בעוז? שערו מה היה היחס כלפי רות עד אז?

3 "מדיע מצאתי חן בעיניך להפירני ואנכי נכריה" - המילים 'להכירני' ו-'נוכרייה' דומות. מה הקשר ביניהן? מדוע מילים אלה מודגשות בסיפור?

2

גרה / נאווה סמל	אל תלכי אתי, רות	הלילה יורד רות,
אל תלכי אתי, רות, עכשו נעצר	אלמנה - לא פלה	שמי מואב הם שלך
את הגבול הזה לבדי אעבר	במולדת שלי	עמי לא עמך
ואת עודך בנקדת הקזור	כבר אקדה התמלה	אלוהי הוא לא לך
על עקבותיך שובי אחר	כי העם שלי בפתדיו מכתר	שובי אחר, פלתי כמו בתי
אל תלכי אתי, רות, נפרד קרה	ונועל את עצמו מפני כל איש זר	כי ביתי לא ביתך
מן העבר ההוא זו לא ארץ בחירה	שם שרה שלחה למדבר את הגר	וביתך לא ביתי.
שם יצביעו עליך, ידברו בך סרה	הם קוראים לעצמם "העם הנבחר"	אל תלכי אתי, רות
לעולם תהיי בשבילם "הגרה"	נצורים בגבולם, לכם הנסגר	את בתוך נשמתי
נכריה כאן בינינו, אשת צרה	והפול מאימת האחר, לא מפר	עד יום מותך
על משקוף ירשם "פה גרה גרה".	בשוק, ברחוב, בכפר	עד יום מותי.
	תמיד יזוהו בך את אות הנכר.	

1 מהי הסיבה המרכזית שבגללה מנסה הדוברת למנוע מרות לבוא איתה? עיינו בפרק א במגילה, האם דומות הסיבות שבגללן נעמי דוחקת ברות לא להצטרף אליה?

2 על פי הידוע לכם ולכן על סיפור המגילה, האם היה נכון להמליץ לרות לא לבוא?

3 מהי הביקורת בשיר על יחסה של החברה הישראלית אל האחר? מה דעתך ודעתכם על הביקורת הזו?

4 האם הדוברת מרגישה שייכות לחברה אליה היא עתידה לעבור? מדוע היא חוזרת לשם?

שאלות

מי הנערה הזאת? היחס לזר

אלווה אותך

3

מילים: אסתר שמיר לחן: מזי כהן

אף פעם לא עזבתי עיר מולדת
להתחיל חיי שוב מחדש
אל ארץ שהשמש בה יוקדת
ודרכיה לא זרועות בדבש

תני לי את ידך דרכך מתפתלת
אלווה אותך עד שיהיה לך קל

חלמת שיהיה לך כבר בית
שיהיו לך שורשים ממש
ועץ של פירות עץ של זית
ויותר שלא תדעי חשש

יום אחד אולי אולי זה יקרה לך
זר פרחים ורודים עד גדות הסל
תני לי את ידך דרכך מתפתלת
אלווה אותך עד שיהיה לך קל

יום אחד אולי אולי זה יקרה לך
זר פרחים ורודים עד גדות הסל
תני לי את ידך דרכך מתפתלת
אלווה אותך עד שיהיה לך קל

אף פעם לא עזבתי עיר מולדת
להתחיל חיי שוב מחדש

- ❓ לפי השיר, מה נדרש לאדם זר כדי להרגיש מקובל ושייך?
- ❓ לפי דעתכם ודעתכן, מהו הדבר שנותן תחושה של שייכות? מה עוד נותן תחושה זו לדעתכם ולדעתכן?
- ❓ באיזה אופן השיר מתאים לסיפור מגילת רות? מי הדוברת? מי הנמענת?

מי הנערה הזאת? היחס לזר

4

אסתר ביסווור רז, עורכת דין בוגרת הפקולטה למשפטים באוניברסיטה העברית, כותבת בפוסט נוקב: "כשזרים ברחוב פונים אליי בהצעות לעבוד אצלם בניקיון, שמרטפות או מבקשים ממני עזרה בסופר ובחנויות בגדים... כשקולגה של בן הזוג הלבן שלי רואה אותו בזמן איכות איתי ועם המשפחה שלי במרכז בילוי ירושלמי ומשבח אותו על שהוא מתנדב עם עולים לאחר שעות העבודה... כשחבר כנסת מגיב לנוכחותי בתום ישיבה בבית הנבחרים באמירה: "האתיופיות האלה, אני לא יכול לעמוד בפניהן" אחרי שהוצגתי לפניו כעורכת דין..."

[...]

"כשהפקולטה בה למדתי בחרה להעניק לי מלגת סיוע דווקא במעמד טקס מצטייני המחזור מבלי להודיע לי על כך מראש... כשיושבי בית הקפה האליטיסטי פונים לאחותי המלצרית ומשתפים אותה בהתלבטותם האם היא אתיופית או אריתראית כי "זה כל כך מעניין"... כשאחותי שומעת ממרצה בפקולטה במהלך שיעור ש"כושי שני מטר" הוא גורם לחרדה... כשאחותי הקטנה מופנית בסוף היום להסעה לשכונת הגטו האתיופי בעיר על אף מחאותיה שהיא גרה באזור אחר ובמקביל אמא שלי נשאלת האם היא עובדת בניקיון על ידי שכנים בבניין... כשכל הדברים האלה קורים לי ולמשפחה שלי אני יודעת שהם קורים גם לכל אתיופי אחר במדינה. כשכל הדברים האלה קורים לי ולמשפחה שלי אני יודעת שתקיפת החייל האתיופי, דמאס פיקדה, בידי שוטרים קרתה דווקא בגלל צבע העור שלו. כשכל הדברים האלה קורים לי ולמשפחה שלי יום-יום אני יודעת בוודאות שזו לא רק הבעיה שלנו, האתיופים, זו גם הבעיה שלכם."

- ❓ הכותבת מתארת מספר התנהגויות של אנשים בחברה הישראלית. מה המשותף לכל הדוגמאות?
- ❓ בסיום הפוסט אומרת הדוברת: "כשכל הדברים האלה קורים לי ולמשפחה שלי... אני יודעת בוודאות שזו לא רק בעיה שלנו, האתיופים, זו גם בעיה שלכם". מהי הבעיה? האם זו בעיה של יוצאי אתיופיה?
- ❓ מיהם "שלכם"? מהי הבעיה של החברה הישראלית? האם מוכרת לכן ולכם בעיה כזו בסביבה הקרובה?
- ❓ מה הייתם והייתם מציעים לעשות כדי לפתור את הבעיה?

קולן של רות ונעמי מאד חלש.
בחרו שיר שמשמיע את קולם של מי שחשים
 זרים בחברה (יכול להיות גם שיר לועזי).
 למי מהנשים מתאים השיר? מדוע השיר מתאים
 דווקא לה? מה המסר שלכם בבחירה זו?